

Päätettävä tässä kokouksessa

§ 8

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelmasta 2024-2027

HEL 2023-016114 T 00 01 06

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon lausunto-
kierroksella olevasta valtakunnallisesta nuorisotyön ja -politiikan ohjel-
masta (VANUPO), ja tarkistaa pöytäkirjan tämän pykälän osalta heti:

Valtakunnallinen nuorisopolitiikan ohjelma kokoaa nuorisoon liittyvät
toimenpiteet, sisältäen esimerkiksi koulutuspolitiikan ja työllisyyspoliti-
ikan toimenpiteitä. Hallituksen nuorisopolitiittiset tavoite- ja toimenpide-
kokonaisuudet nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi on jaettu kolmeen
koriin, joita hallitus toimeenpanee vuosien 2024-2027 aikana. Kasva-
tus- ja koulutuslautakunta toteaa, että ohjelma on kirjattu yleisellä tasol-
la ja ohjelmassa tulisi määritellä konkreettisemmat toimenpiteet ja mit-
tarit, jotta se ohjaisi vastuutahojen toimintaa paremmin. Lisäksi lauta-
kunta toteaa, että ohjelmaan tulisi sisältyä toimenpiteiden vaatima val-
tion rahoitus.

Eriarvoistuminen ja alueellinen eriytyminen on tuotu esille johdannossa
yhtenä haasteena. Helsingissä nämä ilmiöt ovat omassa mittakaavas-
saan; esimerkiksi asuinalueiden erot Helsingissä ovat vastaavia kuin
kaupunkien väliset erot muualla maassa. Johdannossa olisi hyvä tuoda
esiin väestönkasvun tai -laskun vaikutuksia nuorisotyölle sekä korostaa
kaupunkien erityistä tehtävää nuorten elinolojen kohentajana, koska tu-
levaisuudessa suurin osa nuorista tulee asumaan kaupunkimaisissa
kunnissa.

Liikuntaa nuorten hyvinvoinnin edistämisessä korostetaan, mutta kiu-
saamisen, häirinnän, syrjinnän ja rasismien ehkäisy jätetään vähemmäl-
le huomiolle, vaikka nämä ovat nuorilta saadun palautteen ja viimeisten
kouluterveyskyselyn tulosten valossa nuorten hyvinvointia vahvasti
haastavia ilmiöitä.

Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

Korissa 1 on laajasti nuoria koskevia tavoitteita ja toimenpiteitä, jotka
liittyvät opetuksen ja kasvatuksen hallinnonalaan, kuten yhteisöllinen
opiskeluhoito. On hyvä tarkentaa, mitkä kuuluvat vahvasti nuorisopoli-
tiikkaan, mistä toimenpiteistä vastuu kuuluu muille toimialoille ja mitkä
asiat tehdään yhdessä.

Yksikään hallinnonala ei voi yksin ratkaista nuorten hyvinvointiin liittyviä haasteita, joten ohjelman tulisi ohjata yhteistyöhön voimakkaammin. Koulun ja oppilaitoksen näkökulmasta on oleellista, että nuoren päivää katsotaan kokonaisuutena ja tehdään yhteistyötä monialaisesti sekä perheiden merkitys tunnustetaan osana monialaista yhteistyötä. Tämä tulisi näkyä voimakkaammin ohjelman kirjauksissa. Nuorisotyön onnistumisen edellytykset vahvistuvat, kun toimintaa toteutetaan yhteistyössä eri yhteistyökumppanien, kuten opetus-, sosiaali- ja liikuntatoimen sekä poliisin kanssa ja sellaisissa paikoissa, joissa nuoret jo ovat. Helsingissä on saatu hyviä tuloksia uusista toimintatavoista, joilla edistetään nuorten hyvinvointia ja opiskelukykyä liikunnan avulla osana koulu- tai opiskelupäivää.

Etsivän harrastustoiminnan vahvistaminen on yksi toimenpiteistä ja joi-takin erityisryhmiä on tunnustettu. On hyvä myös kiinnittää huomiota harrastuneisuuden alueelliseen eriytymiseen ja esimerkiksi maahanmuuttajataustaisten nuorten harrastamiseen. Pääkaupunkiseudulla kohonneet elinkustannukset ovat luoneet esteitä harrastamiselle myös niille perheille, joilla oli siihen aiemmin varaa.

Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

Kori 2 painottuu mielenterveyspalveluihin ja mielekkääseen vapaa-ajan toimintaan. Ohjelmassa on hyvä tunnustaa mielen hyvinvoinnin tukemisen ja ennaltaehkäisyn keinot lasten ja nuorten arjessa. Esimerkiksi kouluilla ja oppilaitoksilla on suuri merkitys mielen hyvinvoinnin edistämisessä. Mielenterveydelle tärkeitä taitoja, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja resilienssiä harjoitellaan ja tuetaan oppimisympäristöissä. Tätäkin työtä tulisi ohjata vahvemmin tehtäväksi monialaisena yhteistyönä.

Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

Nuorten rooli aktiivisina toimijoina omassa elämässään tulisi näkyä paremmin. Nyt ohjelmassa osallisuus ymmärretään lähinnä vaikuttamisen ja osallistumismahdollisuuksien lisäämisen kautta. Olisi tärkeää painottaa tavoitteissa osallisuuden kokemuksen vahvistumista ja sitä kautta omaan elämään, yhteisöön ja laajemmin yhteiskuntaan kiinnittymistä.

Lautakunta katsoo, että VANUPO:n ja OM:n nuoriso- ja jengirikollisuuden vastaisen toimintaohjelman yhteensovittaminen on kannatettavaa. Suuret kaupungit ovat eri tilanteessa nuorten turvallisuuteen liittyvien haasteiden kanssa. Kaupungeissa huolta herättäviä nuorten tiivistyneitä kaveriporukoita pystytään tunnistamaan tietyillä alueilla. Konkreettisine panostuksina voitaisiin kokeilla alueellisia toimintatapoja, jossa

keskitytään monialaisesti ja monitoimijaisesti alueella oleviin haasteisiin ja nuorten auttamiseen.

Lopuksi

Lautakunnalla on huoli siitä, onko valtion nuorisopolitiikassa liaksi odotuksia pelkästään koulun mahdollisuuksiin ratkaista nuorten ongelmia (esimerkiksi tavoite 7: nuorten turvallisuuden tunne ja turvallisuus vahvistuvat). Koulut ja oppilaitokset ovat keskeisiä toimijoita, koska niissä käy koko ikäluokka. Ne eivät kuitenkaan voi toimia yksin, koska toiminta kattaa vain osan päivästä.

Ohjelmassa olisi tärkeää tunnistaa keskeisimmät juurisyyt ja asettaa negatiivisten ilmiöiden ratkaisemiseen konkreettiset tavoitteet ja toimenpiteet. Ohjelmassa tulisi vahvasti ohjata monialaisen yhteistyön vahvistamiseen jo ennaltaehkäisyvaiheessa. Lisäksi nuorten osallisuus tulisi huomioida jokaisessa vaiheessa, jotta toiminta nuorten kasvun ja elinolojen edistämiseksi olisi vaikuttavaa.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Piia Pelimanni, projektipäällikkö, puhelin: 310 33241
piia.pelimanni(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt kasvatus- ja koulutuslautakunnalta lausuntoa opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallisesta nuorisotyön ja -politiikan ohjelmasta 2024–2027 16.1.2024 mennessä

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Piia Pelimanni, projektipäällikkö, puhelin: 310 33241
piia.pelimanni(a)hel.fi

Muutoksenhaku

16.01.2024

Asia/8

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano